

Пугачова Д.С.,
майор, викладач кафедри продовольчого та
речового забезпечення
Військова академія
м. Одеса

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО КУРСУ КРАЇНИ

Через агресивну війну, розв'язану росією, Україна перебуває в процесі масштабних воєнних, політичних, соціально-економічних та правових трансформацій. Зазначені чинники мають безпосередній вплив і на Збройні Сили України (далі – ЗСУ), як структурну складову сектору безпеки та оборони; і на військову освіту, як історично сформований соціальний інститут, відповідальний за спадкоємність, накопичення й відтворення наукових знань у військовій сфері та формування кадрового потенціалу [1, с. 46-55].

Законодавчу основу системи вищої військової освіти (далі – СВВО) в Україні складають чинні нормативно-правові акти у сфері освіти та концептуальні засади її розвитку, викладені в Концепцію трансформації системи військової освіти за стандартами НАТО [2]. Зазначена Концепція ґрунтується на засадах інтеграції системи військової освіти до національної системи освіти і є її невід'ємною складовою.

Правовою основою розроблення Концепції є:

1. Конституція України.

2. Закони України “Про національну безпеку України”, “Про військовий обов’язок і військову службу”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про фахову передвищу освіту”.

3. Укази Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України [3]; “Про Стратегію національної безпеки України” [4]; “Про Стратегію воєнної безпеки України” [5]; Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [6].

4. Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти [7].

5. Інші нормативно-правові акти з питань безпеки і оборони України, що регулюють питання розвитку військової освіти.

У період активних воєнних дій потрібні докладно опрацьовані рішення для створення ефективної системи вищої військової освіти, а також потужний механізм для її управління, що відповідає загальноприйнятим

стандартам НАТО та ЄС. Першим кроком серед таких рішень стало формування і затвердження Міністерством оборони України Стратегії менеджменту системи військової освіти (далі – Стратегія).

Розроблена Стратегія управління системою військової освіти є важливим інструментом для досягнення довгострокових цілей, який дозволяє виявити проблемні аспекти, правильно розподілити пріоритети та повноваження та істотно доповнює діючу Концепцію трансформації системи військової освіти за стандартами НАТО. Відповідно до неї необхідним є максимальне узгодження зусиль на користь Збройних сил України та інших складових сил оборони з урахуванням як вітчизняного досвіду, так і досвіду країн-членів Північноатлантичного альянсу.

Система вищої військової освіти в Україні зазнає масштабної трансформації в контексті європейського та євроатлантичного курсу країни. Таким чином можна зазначити, що сьогодні в Україні відбувається формування сучасної архітектури вищої військової освіти, що базується на засадах якості та професіоналізації Збройних Сил України та організації централізованої підготовки військових фахівців в професійному фаховому освітянському середовищі. Визначальна роль в цьому процесі відводиться Концепції трансформації системи військової освіти за стандартами НАТО та Стратегії управління системою військової освіти.

Список використаних джерел

1. Зельницький А. М., Заболотний О. А., Васильєв О. М., Паламар М. І. Вища військова освіта як цілісна система: концептуальні засади її розвитку та управління змінами. *Наука і оборона*. 2020, № 3, С. 46-55.

2. Постанова Кабінету Міністрів України № 1410 від 15 грудня 1997 р. в редакції від 04.01.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України : Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>.

4. Про Стратегію національної безпеки України : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text>.

5. Про Стратегію воєнної безпеки України : наказ від 25 березня 2021 р. № 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21#Text>.

6. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286.

7. Наказ Міністерства оборони України 15.02.2024 року № 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-24>.